

Institut
pro křesťansko-demokratickou
politiku

Čínská propaganda a (česká) média

Kateřina Procházková

analytička projektu Sinopsis

Obsah

Úvod	3
1 ČLR versus svět a COVID-19 propaganda	3
Jak se vyvíjel narativ čínské propagandy během pandemie COVID-19 v ČLR a světě	3
2 Česká politika v době COVID-19	4
Propagandistická ofenzíva v době COVID-19 (v ČR)	4
Politický background	5
3 Česká média a propagandistická ofenzíva v době COVID-19	5
Média propagandy v ČR	5
Literární noviny	5
Právo	7
Info.cz	7
Mediální skupina EMPRESA MEDIA – TV Barrandov, týdeník Týden a Sedmička	7
Dezinformační weby a media	8
ZDROJE – Čínská média a portály	8
Závěr – doporučení	9

Institut pro křesťansko-demokratickou politiku na sebe nebere žádnou odpovědnost za fakta či názory vyjádřené v této publikaci. Plná zodpovědnost leží na autorech publikace.

Všechna práva jsou vyhrazena. Není povoleno kopírovat, reprodukovat nebo znovu vydávat obsah této publikace s výjimkou osobní potřeby. Všechny ostatní formy vyžadují povolení vydavatele.

Institut pro křesťansko-demokratickou politiku, z.ú.

2020

Úvod

Propaganda je základní součástí každého leninského systému, a tedy i toho čínského. Vznikla mnohem dřív než virus COVID-19, v boji s jeho dopadem (a za záchranu pověsti ČLR jako zodpovědné, rozvinuté a bezpečné velmoci) však sehrála velmi důležitou roli.

Důkazem funkčnosti a síly čínské propagandy jsou mimo jiné i reakce české veřejnosti, na niž měla (propaganda ČLR) nezanedbatelný vliv.

Podle červencového výzkumu agentury STEM [pro Denik.cz](#) Češi věří, že České republice v době pandemie COVID-19 pomohla Čína (v poměru 45 % dotázaných ku 32 % Čechů, kteří ocenili roli EU). Čína přitom coby pomoc prezentovala především zdravotnický materiál, který si ovšem ČR od této země kupovala. Naopak pomoc EU (a dalších států) ve formě financí či darů se u české veřejnosti nedoceňuje, ba snižuje. Podle výzkumu STEM za tento fakt může také to, že první dodávky nakoupených roušek a respirátorů z ČLR přišla na letiště Václava Havla přivítat demonstrativně česká vláda v čele s premiérem Andrejem Babišem.

Důležitou roli však v ČR hrála i čínská propaganda šířící se prostřednictvím médií a sociálních sítí. Aktivní byla česká média (spolupracující či napojená na propagandistický aparát Komunistické strany Číny, čínská státní média či osoby s byznysovými zájmy v ČLR) či jednotliví novináři a dezinformátoři.

V následujícím dokumentu shrnujeme nejdůležitější mediální kauzy a události, které měly na rozšíření propagandy a dezinformací v době pandemie COVID-19 vliv.

1 ČLR versus svět a COVID-19 propaganda

Jak se vyvíjel narativ čínské propagandy během pandemie COVID-19 v ČLR a světě

V březnu 2020 čínská ekonomka žijící v USA, známá svými studiemi o čínských médiích Che Čching-lien ([He Qinglian](#)) publikovala tweet, v kterém predikovala vývoj a postup čínské propagandy během pandemie COVID-19. V první fázi podle ní KS Číny potlačí hlasy disentu a kritiků (vyšetřování, zastrasování a zatýkání, kauza lékaře [Li Wen-lianga](#), zablokování postů a všech informací přicházejících z jiných než státních zdrojů a informujících o událostech jinak než režim). KS Číny tak prostřednictvím médií, sociálních sítí či politiků prezentovala veřejnosti pouze „šťastné příběhy“ – tedy příběhy uzdravených lidí, tvrdě pracujícího personálu v nemocnicích či ve službách, příběhy o lidech pomáhajícím bližním a příběhy o soudržnosti Číňanů v těchto těžkých časech.

V druhé fázi distribuce se vedle propagandistických zpráv objevuje téma „viníka“, který za vznik a rozšíření viru může (místo ČLR jsou jako původce viru označovány Spojené státy, Japonsko, Francie a další země kritizující situaci či samotnou ČLR). K rozšíření tohoto narativu využívá režim v Číně nejen tamní sociální sítě (Weibo, Baidu, WeChat, YY) a „bezejmenné autory“, ale také (nově) pracovníky/diplomaty ministerstva zahraničních věcí ČLR. Pro tyto diplomaty, agresivně propagující čínskou verzi, se vžilo označení [Wolf Warriors / Wolf Warrior Diplomacy](#) („Diplomacie vlčích bojovníků“ – odkaz na populární čínský akční film). Mezi nejvýznamnější vlky patří jeden z mluvčích MZV ČLR – Cao

---

Li-tien ([Zhao Lijian](#)). Ten na svém Twitteru publikuje teorii, že virus COVID-19 do ČLR zavlekla americká armáda během tzv. Armádních olympijských her, konaných v listopadu 2019 ve Wu-chanu. Tato informace se masivně šíří prostřednictvím sociálních sítí nejen v Číně ale i mimo ni. Distributory si našla i v českých dezinformačních médiích a platformách, např. v Parlamentních listech [z 23. 4. 2020 píše autor Štěpán Kotrba v článku Komu virus utekl z “kuchyně”](#):

„Lijian Zhao, mluvčí čínského ministerstva zahraničí, dne 12. března 2020 řekl, že USA dluží Číně vysvětlení. Domnívá se, že koronavirus do Wu-chanu možná zavlekli američtí armádní sportovci při vojenských hrách. Naznačil, že COVID-19 je proxy válka proti Číně. Nyní Čína konstatovala, že krátce po uzavření laboratoře USAMRIID došlo v USA k řadě pneumonií.“

Zpochybňování původu viru se stalo jedním z nejsilnějších témat na dezinformačních a bulvárních platformách (více v části o českých médiích).

Třetí fází dezinformační kampaně ČLR pak podle Che mělo být zvládnutí a ocenění úspěchů v boji s covidem. Závěrem by pak bylo poděkování celého světa ČLR za pomoc a záchranu. Což se v řadě případů i stalo.

Propagandistický aparát použil na prosazení tohoto plánu promyšlenou strategii a postupy. Dle čínských médií byla 26. 1. 2020 založena [speciální vládní \(stranická\) devítičlenná komise – Vedoucí ústřední skupina pro boj proti nové epidemii pneumonie, způsobené covidem](#). Ta „zaměstnávala“ dva přední experty na propagandu – hlavního [ideologa KS Číny Wang Chu-ninga](#) a ředitele Oddělení propagandy KS Číny Chuang Kchun-minga. Jediným člověkem z této skupiny, který by mohl mít nějak blízko ke zdravotnictví byla vicepremiérka Státní rady ČLR – [Sun Čchun-lan](#), která má v portfoliu kromě kultury a vzdělávání i veřejné zdraví. Ve skupině pro boj s COVID-19 tak překvapivě nebyl žádný zdravotník, vědec nebo armádní představitel.

Dokazuje to, že Strana si je vědoma, že pandemii nezpůsobilo jen nějaké selhání, ale jak konstatuje [Ondřej Klimeš z AV ČR](#), naopak: „Účinné fungování čínského systému (centralizace politického procesu, všudypřítomná kontrola Strany, informační diktatura a ovlivňování mezinárodních institucí a organizací).“ KS Číny proto neřešila primárně a pouze problém pandemie, ale stejně intenzivně pracovala na propagandě, která měla pochybení v případě komunikace eliminovat či dokonce obrátit v plusové body pro ČLR.

2 Česká politika v době COVID-19

Propagandistická ofenzíva v době COVID-19 (v ČR)

V České republice, jak dokládá v úvodu citovaný výzkum ústavu STEM, měly na rozšíření čínského covidového narativu a propagandy vliv z velké míry čeští politici, média, která jejich projevy a vyjádření zveřejňovala a v neposlední řadě i dezinformační platformy. Ty čínské dezinformace využívaly i k sekundárním zájmům – poškozování pověsti EU, USA či NATO.

Politický background

[Český premiér a část vlády vítá](#) (20. 3. 2020) dodávky nakoupeného (v řadě případů finančně a kvalitou nevyhovujícího) materiálu na letišti Václava Havla v Praze. Děkuje čínskému velvyslanci, který je u přiletu čínského letadla se zbožím také přítomen. (Další dodávky zboží do ČR přepravil letoun poskytnutý v rámci alianční dohody SALIS/NATO, což v médiích ani z úst přítomných bezprostředně nezazní).

Oslavně o čínských dodávkách zboží hovoří i další čeští vrcholní politici později v médiích. V [rozhovoru z 16. 3. 2020](#) premiér Andrej Babiš dokonce říká: *“Čína zvládla COVID-19 dobře a my se od ní máme učit.”*

Mnohem větší náklonnost k čínské straně a její rétorice prosazoval a prosazuje ministr vnitra Jan Hamáček (ČSSD). Ten děkuje za nákup zdravotnického materiálu několikrát, osobně vítá letadla s nakoupeným zbožím a upozorňuje na to, že není správné Čínu za rozšíření či nezvládnutí pandemie kritizovat, jelikož by to mohlo ovlivnit nákup / prodej zdravotnického materiálu do ČR.

Dalším krokem ministra Hamáčka je jmenování Jaroslava Tvrdíka (CITIC, SK Slavia, Smíšená česko-čínská komora vzájemné spolupráce) [do krizového štábu](#) a pověření Tvrdíka koordinací a nákupem zdravotnického materiálu z Číny. Některé zakázky zprostředkované Tvrdíkovou cestou, ať už pro ministerstvo vnitra či ministerstvo zdravotnictví, [prověřuje NKÚ](#).

Podporu čínské spolupráci a „pomoci“ na sociálních sítích a v médiích vyjádřili především politici z řad ČSSD, KSČ, ale i ANO, SPD či Trikolory. Jejich výroky se stávají důležitou součástí mediálních výstupů (článků a komentářů) a rezonují i v prostoru sociálních sítí.

3 Česká média a propagandistická ofenzíva v době COVID-19

Média propagandy v ČR

Samotná česká média byla v době pandemie COVID-19 rozdělena na dvě významné skupiny.

1.) Veřejnoprávní a seriózní soukromá média o problematice informují střídavěji, drží se faktů a v některých případech zpochybňují čínskou propagandu. Jsou ale nucena zprostředkovávat informace o nákupech z Číny a jejich masové podpoře.

2.) Média bulvárního typu a dezinformační weby přejímají čínský narativ a dezinformace. Zajímavou roli sehrála média napojená na čínské partnery či s nimi spolupracující – Literární noviny, Haló noviny nebo deník Právo. Samostatnou kategorií je kvůli svému napojení na [projekt „racionalizace diskuze o Číně“](#) i portál Info.cz, financovaný firmou Home Credit a realizovaný marketingovou agenturou C&B.

Literární noviny

Literární noviny během pandemie COVID-19 publikovaly 63 propagandistických textů přejatých z čínských zdrojů. Unikátním projektem je pak příloha „Dossier LitN“ z dubna 2020 věnovaná právě

COVID-19. Příspěvateli této komerční přílohy jsou např. Marek Hrubec ze Sociologického ústavu AV (článek Přeskupení globálních sil).

V dalším článku s názvem „Čína“ stejný autor (M. Hrubec) ve spolupráci s Milanem Kreuzziegerem analyzují situaci v ČLR a opakují běžné konstrukce čínských oficiálních médií o údajném rasismu a xenofobii v souvislosti s původem epidemie:

„Koronavirová pandemie je závažný problém, jež vyžaduje respekt k lidským životům a snahu o omezování projevů paniky, běžných sporů a xenofobních a rasistických projevů.“

V další části vysvětluje postup vlády ČLR, která jednala a zkoumala nové onemocnění: *„jako dosud neznáma choroba (...) vyžádala si nejprve určitý čas pro její přesnou detekci a potvrzení.“*

Dále tvrdí, že: *„Světová zdravotnická organizace a různé země začaly dostávat pravidelné informace od 3. ledna 2020...“*

Nebo: *„Čína poskytla odborníkům z celého světa velké množství odborných informací a zkušeností...“*

Tato tvrzení si protiřečí s většinou západních expertů a studií, které upozorňují na to, že od prosince 2019 ([1. 12. 2019 se objevil první případ nákazy](#), [30. 12. 2019 první zmínka Pekingu o viru](#)) je až do 20. 1. 2020 v ČLR embargo na tyto informace. Peking nejen, že informace kontroluje ale i zpožďuje (včetně informací pro WHO), a to v případě COVID-19 nejméně o tři týdny.

Hrubec se v tomto dossieru LitN přiklání k hlavním tématům čínské propagandy, s výjimkou jednoho narativního tématu (informace o zanesení viru do Číny americkými armádními olympioniky). Tu označuje za hypotézu a jeden ze sporných dohadů.

Články, jak je také v dossieru zmíněno, byly napsány jako součást komunikace s veřejností v rámci výzkumného programu „Globální konflikty a lokální perspektivy“, Strategie AV21. Autory článků jsou členové Centra globálních studií a jejich externí spolupracovníci.

LitN od září 2019 věnují prostor zprostředkovaným zprávám / propagandě z ČLR v sekci [Reading CHINA+](#). Během období COVID-19 publikovaly především oslavné články o tom, jak ČLR vir zvládá, příběhy bojujících / zapojujících se občanů, ale také spekulace o původu viru nebo o tradiční čínské medicíně jako možném léku atd. Pozoruhodným příspěvkem šířícím přehledně čínský narativ na LitN je pravděpodobně [překlad rozhovoru s českým europoslancem Janem Zahradilem](#), vedoucím skupiny EU-China Friendship Group v Evropském parlamentu (studii o této skupině a jejím vlivu publikoval Sinopsis – [Repurposing democracy: The European Parliament China Friendship cluster, Český europoslanec na Hedvábné stezce](#)).

„Vidíme, že Čína je dnes jedinou zemí, schopnou masově vyrobit zdravotnické pomůcky, jako jsou masky, respirátory a testy. Čína dodává Evropě nezbytný materiál, jak po vládní linii, tak i jinými cestami: zmíním třeba dar od čínského Červeného kříže nebo od Alibaba Foundation. Dorazili i první čínští experti, dochází k intenzivní výměně informací a postupů. Mně se prostřednictvím EU-China Friendship Group v Evropském parlamentu, které předsedám, podařilo zajistit od čínských přátel 1000 ochranných roušek pro zdravotní oddělení Evropského parlamentu. Věřím, že až se situace uklidní, bude toto vše dobrým impulsem pro oživení strategického partnerství EU-Čína, které funguje již od roku 2003.“

[Literární noviny](#) spolupracují od [roku 2017](#) s čínským deníkem Kuang-ming ž'-pao, druhým nejvýznamnějším tiskovým orgánem KS Číny. K částečné spolupráci na projektech – např. produkci příloh dochází ale už od roku 2013. (Bližší informace o provázanosti LitN a čínského partnera v článku [Lukáše Valáška na Aktuálně.cz](#)).

Právo

Deník [Právo](#) publikuje nepravidelné inzertní přílohy věnované ČLR (tzv. dossiery). Vyšly v září 2017 a v září 2019 – oba k výročí vzniku ČLR 1. 10. Z hlediska novinářské etiky je problematické zejména nejasné oddělení této placené inzerce od běžné produkce novin. Do příloh píšou kmenoví novináři deníku a layout přílohy je graficky shodný s grafikou deníku. Pro běžné čtenáře není jednoduché odlišit placené texty od běžných článků.

Během období pandemie deník Právo také pravidelně publikoval citace a komentáře velvyslance ČLR v Praze.

Info.cz

Koncem minulého roku [novinář portálu Aktuálně.cz Lukáš Valášek v obsáhlém exposé odhalil](#):

„Info.cz a agentura C&B má k PPF velmi blízko. S mluvčím skupiny (PPF) Radimem Ochvatem vlastník PR agentury (C&B) Tomáš Jirsa podnikal. Jirsa zároveň vydává zpravodajský web Info.cz, na němž se řada pro-čínských výstupů objevovala.“

Během pandemie publikovalo Info.cz např. příznačný komentář šéfredaktora Michala Půra oslavující návrat “starých harcovníků,” dlouhodobě propojených s čínskými zájmy v ČR, do centra politického života během čínské [„rouškové diplomacie“](#). Text z 18. 3. 2020 paradoxně vyšel pod názvem „Koronavirus odhalil limity politického marketingu“:

„(...) Je zcela zřejmé, že nic podobného by se neodehrálo bez Zemana, Tvrdíka, Hamáčka, Rusnoka či Prymuly. Tedy bez zkušených harcovníků, které můžete nesnášet, ale nemůžete jim odepřít značné životní zkušenosti a rozsáhlé kontakty.

Ne nadarmo orodujeme na INFO.CZ za tradiční strany. Tradiční totiž v tomto případě znamená, že zajišťují kontinuitu. V jejich čele stojí lidé, kteří se znají, dokážou se dohodnout a ve výsledku tak přinést nějaký benefit pro všechny. Samozřejmě, že jsou spojeni s kauzami, ale jak víme, i ty se často zdají s odstupem malicherné.“

Mediální skupina EMPRESA MEDIA – TV Barrandov, týdeník Týden a Sedmička

Skupinu EMPRESA MEDIA spoluvlastnila původně „soukromá“ čínská společnost CEFC, po jejím skandálním kolapsu pak CITIC prostřednictvím Rainbow Wisdom Inv. Lmtd.¹ Dlouhodobě je známá silnou podporou a vazbami na prezidenta Miloše Zemana.

---

¹ Do firmy EMPRESA MEDIA vstoupili čínští vlastníci roku 2015 (podíl v této společnosti po CEFC přechází v roce 2018 na státní konglomerát CITIC, v červenci 2019 smlouva o převodu akcií z EMPRESA MEDIA do Médea Group, swap proveden k 31. 3. 2020. Dnes vlastní dle slov J. Tvrdíka CITIC již jen 56 % v Médea Group.)

Společnost EMPRESA MEDIA vlastní televizní stanici Barrandov, která vysílala pravidelné talk show s českým prezidentem Milošem Zemanem (Týden s prezidentem). Na tomto kanále Zeman několikrát v minulosti vystoupil s podporou „ekonomické diplomacie“ s ČLR, podporou čínských firem (Huawei) a čínských aktivit v naší zemi. V lednu 2020 talk show Týden s prezidentem skončila, podporu česko-čínských vztahů a Zemanovy pro-čínské názory však šíří kanál nadále.

V době pandemie v českých médiích prezident Zeman zpochybňoval nebezpečí, které COVID-19 může přinést. V rozhovoru pro ČTK (rozhovor publikován i v [magazínu Týden](#)) Miloš Zeman řekl na začátku abnormálně vlhkého léta, že sucho je pro Česko důležitějším a zásadnějším problémem než současná krize kolem epidemie nového typu koronaviru. V témže rozhovoru vyzdvihl opět spolupráci s ČLR.

Dezinformační weby a media

Důležitou roli v době šíření čínské propagandy sehrály dezinformační weby a média (Haló noviny, Parlamentní listy, Sputnik, Infokurýr atd.). Zmíněné platformy publikovaly (či přetiskovaly) kromě čínského státního zpravodajství také rozhovory s čínským velvyslancem v ČR Čang Ťien-minem (exkluzivní rozhovory pro [Haló noviny z 15. 5. 2020](#) a Parlamentní listy z [6. 5. 2020](#) a [19. 5. 2020](#)).

V rozhovorech se objevuje státní propaganda, šířená celosvětově během epidemie COVID-19. Velvyslanec Čang zpochybňuje ČLR jako původce viru, zjevná fakta označuje za stigmatizaci Číny:

„Čína byla první zemí, která nahlásila epidemii nového koronaviru, ale neznamena to automaticky, že je zdrojem onemocnění způsobeného tímto koronavirem. Rozhodně to není důvod pro politizaci epidemie a stigmatizaci Číny, která je také obětí této epidemie. Původem viru se zabývá věda. Jen těžko se dá pochopit, proč někteří politici bez jakéhokoliv lékařského vzdělání neustále komentují možný původ viru. Mnoho špičkových odborníků z oblasti medicíny přitom s jejich názory výslovně nesouhlasí.

Nedávno se ke mně dostalo několik zpráv. Jedna z nich je, že francouzský profesor lékařství Yves Cohen řekl, že provedl testy vzorku pacientů s pneumonií hospitalizovaných a zjistil, že výsledek testu jednoho z pacientů, který byl hospitalizován 27. prosince 2019, byl pozitivní. Mluvčí WHO Christian Lindmeier uvedl, že případ, ke kterému došlo ve Francii v prosinci minulého roku, nebyl spojen s Čínou. Tato fakta nám poskytují zcela nový pohled na věc a vyzval další země, aby provedly vyšetření případů pneumonie neznámého původu z konce minulého roku. Vysledovat původ viru tak bude velmi komplikované. Z toho důvodu je potřeba, aby se těmito otázkami zabývali odborníci z vědeckého úhlu pohledu.

„Přehazování viny“ na druhého je zbytečné a poukazuje to pouze na vyhýbání se zodpovědnosti. Takové přehazování viny epidemii nezpomalí ani nezastaví.“

ZDROJE – Čínská média a portály

Zdrojem velké části propagandistických zpravodajských textů, které se objevují v českých médiích a dezinformačních webech jsou čínská média, cílící na zahraniční čtenáře a diváky. Čínská média vysílající a publikující v angličtině či přímo v místních jazycích. Mezi ty nejvýznamnější patří China Global TV Network (SGTN), deník China Daily, státní tisková agentura Xinhua (Nová Čína), China News Service nebo China Radio International. Poslední zmiňované (CRI) vysílá i v české mutaci – Čínský rozhlas pro zahraničí. Během pandemie (pod hlavičkou CRI) začal produkovat krátká videa jeden z mladých redaktorů z “domácího studia Krtek” (dle hračky Milerova Krtečka, která jej doplňuje). Lámanou

---

češtinou se v nich snažil českým posluchačům zprostředkovat úspěchy, kterých čínská vláda v boji s COVID-19 dosáhla. Jde ale spíše o humorný mediální výstup, pravděpodobně s minimálním dopadem.

Aktivnější v době pandemie začala být i ambasáda ČLR na svém Facebooku, kde publikuje obsah i ze zmiňovaných státních médií.

Závěr – doporučení

Šíření čínské propagandy během pandemie COVID-19 podpořily především výstupy českých politiků, média dlouhodobě napojená na čínské partnery / vládu, ale také dezinformační weby.

Problematické může být také další prorůstání a prosazování zájmů byznysových skupin s obchodními zájmy v ČLR (PPF / Home Credit) v českých médiích. Dokazuje to i zmíněná loňská [kauza](#), která odhalila, že firma Home Credit platila PR agenturu C&B lobbisty Tomáše Jirsy k vylepšování obrazu Číny v ČR. Agenturu C&B také spoluvytvářela výstupy a mediálně podporovala [projekt](#) sinologa Víta Vojty [Sinoskop](#).

Doporučení:

1. Jako přirozenou obranu proti šíření čínské stranické a státní propagandy a dezinformací v českých médiích a na sociálních sítích doporučujeme podporu veřejnoprávních a seriózních soukromých médií.
    - Součástí by mělo být mediální vzdělávání veřejnosti.
    - Přínosem by mohla být i podpora projektů, které ověřují kvalitu a pravdivost informací a bojují s dezinformacemi.
  2. Veřejně přístupné by pak měly být informace o spolupráci českých mediálních domů s čínskými partnery (sdílení mediálního obsahu, spolupráce médií i novinářských asociací, podepsaná Memoranda o porozumění a spolupráci (MoU), novinářské výměny a cesty – návštěva novinářských konferencí v ČLR a Fóra.
  3. Pozornost regulačních orgánů by pak zasluhoval i prodej (i podílu) českých mediálních domů čínským subjektům (viz screening zahraničních investic).
-